

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku
na više puta po pogodbi.

Oglasi šljju se na g. Rađo pl. Marochino
u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani
listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez košti!“

Br. 12.

Volosko-Opatija u četvrtak 21. ožujka 1901.

God. II.

Ča nam govori stara knjiga.

Naši prijatelji će se dobro spame-
čevat, kako nam je ono neki dan Krstić
zavapil, da neka mu pokažemo jednu
knjigu, ka bi bila štampana pred 50
let, i va koj bi stalo, da se ovaj naš
domaći jezik zove hrvatski. Mi smo mu
na to odgovorili, da takoveh svedočan-
stva ima više, a jedno od njih da je
„gramatika“ ča ju je pred sto let na-
pisal Lovranac Nikola Belinić. O toj
knjižici govorimo mi u današnjem našem
podlistku na dugo i na široko, ovde
ćemo pak mi navest samo nekoliko
našeh misli, ke su nam prihajale, dokle
smo čitali tu staru našu knjižicu.

Već samo ono, ča je napisano na
prvoj strane te knjižice — debela je
pljuska na obraz svem onem našem
Talijanašom, ki vavek okole predikaju,
da puli nas se ni nikada govorilo hr-
vatski, da za to hrvatstvo se ni pred
trejset let ni čulo ni znalo, to da su
prinesli popi i tako dalje, i tako dalje.
A ča čitamo mi na prvoj strani one
gramatike? Čitamo: Prvi hrvatski nauk
gramatike italianske za mala decu, ka
želi naučiti se italianski s pomoću er-
vatskega jezika, kako se govori
po ugarskemu i istrijskemu
primorju. Ste čuli? Spomoćom ervat-
skega jezika kako se govori po ungar-
skemu i istrijskemu primorju. A ča
će to reć? To će reć, da se je pred
100 let po istrijskemu primorju go-
vorilo ervatski iliti hervatski, kako se
na drugem mestu čita. A to hrvatski
se govorilo i po ugarskemu primorju,

dakle i v Reke i dalje preko mosta. I
eto ta hervatski jezik, ki se govori po
istrijskemu i ugarskemu primorju
moral je Mikula Belinić zet na pomoć,
ako je otel malu decu neč navadit
talijanski, ča nam i opet dokazuje,
da se va Lovrane ni govorilo ni tali-
janski ni nikako drugačeje ako ne hr-
vatski i samo hrvatski. A ta jezik kega
su onda zvali hrvatski je morda bil ča
drugačeji od onega, kega se i dan
danas još govori? Čitajte zadnji del
našega podlistka, pak ćete videt, da se
danas va oveh stran govori upravo on-
kov jezik, kakov se je govoril i pred
sto let, a ako se je ta jezik va ono
vreme zval hervatski, jasno je kako
beli dan, da se ta isti jezik mora i
danas zvat hrvatski jušto onako kako
se naš Lovran i danas još zove Lovran
to će reć uprav onako, kako se je
zval pred sto let. Takove se stvari ne
menjaju tako lahko! Sada se pita: Za
kega je Belinić pisal svoju gramatiku,
On nam to sam poveda va svojem pred-
govore, najme za decu „ka želiti bude
poć va latinski nauk“. A odkuda su
mogla bit ta deca, za ku je on pisal
svoju gramatiku? Odkuda drugađa ako
ne od oveh našeh kraji, naime od istr-
janskega primorja. Zač kako bi on
mogal tu svoju talijansku gramatiku
„istomačit s ervatskimi besedami“, i
va „ervaskem jeziku“, kako se govori
po istrijskemu primorju ako ne bi bila
ta deca baš od istrijskega primorja.
Da je on tu gramatiku pisal za decu,
ka pribivaju va Dalmaciji ale pak va
Slavonije — on bi ju bil stumačil s

besedami ke se tamo govore. Belinić je
jakle, kako more svaki videt pisal za
našu decu, za decu Voloskega, Opatije,
Lovrana, Mošćenice i tako dalje. A kada
ono va svojem predgovore govori, da
„Ervati (za keh on piše) nimaju jednu
takovu s' rimskemi slovami kratkopisanu
Gramatiku“, to on očito govori, da su
i ona deca, a naravski i 'njihovi rodi-
telji „Ervati“ i niš drugo nego „Er-
vati“. To se pobit neća i ne more. A
zač je napisal Belinić tu svoju gram-
atiku? On ju je napisal za to, da s' njom
pripravi decu, ka bi imala poć na
gimnazije i na druge visoke škole. Tali-
janski jezik je bil va ono vreme jako
potrebit, zač naši nisu onputa imeli ni
škol, ni knjig, ni foji — sve je to bilo
talijanski. Zato je i roditeljem premilo
da im se deca navade ta jezik. Nego
sa svem tem, da va ono vreme ni bil
naš jezik onako razgranjen i razširen
kako danas, ipak je Belinić već onda
pred 100 let to će reć trejset let prije
Gaja napisal zlatne besedi: A današnji
dan budući velika himbenost i prevara
ovega sveta, nijedan ne more tajiti, da
ni potrebno učiti se dobro stat i pisat
Jezik materin . . .

Ste čuli Vi izrodi, vi kalabrežke ku-
kavice, mrski odpadnici, Jude Iskarioti,
ste čuli vi ki ste zatajili materino mleko
vi ki ste rođjenju besedu pod nogi li-
tili, ste čuli, ča Vam govori stara knjiga?
To ni napisal ni Spinčić ni Laginja, to
Vam je napisal čovek, ki je živel puno
prvo nego ste se vi rodili, i za vreme
kada se u istinu ni puli nas govorilo
ni ki je Hrvat ni ki je Talijan. Tu

Vam je sentenca, odsuda — a ta je
odsuda od čoveka, ki ni ni imel, a ni
ni mogal imet nikakovega interesa, da
držni s vami a još manje s nami. I
on, ta učen čovek, on Vam savetuje, da
učite svoj materin jezik, jer da
je va svete velika himbenost i prevara.
Baš onako kako vam i mi predikamo.
A vi, ča delate vi? Na ovo neka od-
govore vaše čisto Talijanske školi va
Lovrane v Opatije i va Voloskem —
na to neka odgovori Vaš Bennati, ki
o Vašem jeziku govori s porugom. O
tem promišljajte malo, pak ćete najzda
doći do spoznanja, da još niste svojim
umom prišli ni do onega skalina, na
kem su Vaši stareji bili pred 100 let,
va vreme kada je živel naš stari do-
morodac Mikula Belinić!

Ki je prijatelj istarskega kmeta?

Kad je naš narod v Istro počel
odpirat oči, kad je počel razumet, da
on ni talijanski „ščavo“ nego da mu
se po cesarskem zakone moraju dat
jednake pravice kako ih imaju istarski
Talijani, onputa je još gospodarsko
stanje istarskega kmeta bilo va istinu
jako žalostno. Kada pomislimo na ono
žalostno vreme, suze nam navru na oči
od smilovanja prama istarskemu kmetu.

I. Dug je siab drug.

Ta siromašni kmet, osobito pak on,
hervatskega aliti slovenskega zajika va

PODLISTAK.

Jedna stara knjiga.

Va predzadnjem broje našega „Na-
rodnega lista“ obećali smo, da ćemo našim
čitateljem prikazat staru gramatiku, ku je
napisal Lovranac Nikola Bellinić. A sada
dajmo, da izpunimo naše obećanje. Ta knji-
žica nije velika, svega skupa ima 66 stra-
nica i jedan dodatak. Na prvoj stranice
stoji napisano: „Pervi kratki nauk gram-
atike italianske za malu decu ka želi naučiti
se italianski spomoćom ervatskega jezika,
kako se govori po ugarskemu i istrijskemu
primorju“. A malo niže se čita: Primo in-
segnamento della grammatica italiana per
la gioventù, che brama imparare l'italiano
mediante il linguaggio ervato, come si parla
volgarmente per il littorale Ungarico. ed
istriano“. Knjižica je štampana va Trste
le ta 1808. puli Gaspara Weissa — stam-
patoro e librajo dirimpetto la Borsa. To
svoje delo posvetil je dvem bratom kano-
nikom Mikuli i Francu de Perišću „ai due
chiarissimi Zii del nobile egualmente che
Pio (di nome e di fatto) Giudice Politico
attuale in Lovrana . . .“ Pod temi bese-

dami stoji napisano! Trieste li 18. Aprile
1804. — Niccolo Bellinić.

Za tem sledi „predgovor“. Mi ćemo
ga preštampat svega, od početka do kraja:

Predgovor.

Premda mnogo italianskeeh Grammatik
za Nemeji, Francesi, Spagnoli, i drugeeh se
nahodi; ali Ervati nimaju za svem tem jednu
takovu s' rimskemi slovami kratkopisanu
Grammatiku, od ke bisse mogli lahko nau-
čiti stat, pissat, i govoriti dobro italianski.
I zato samo koliko chie bit ovi prvi Nauk
Jezika italianskega (istomačen s' ervatskimi
besedami) koristan i potreban onoj Dece,
ka želiti budde poić va latinski Nauk;
svaky xudit more, ky zna da jedan kratki
i ravni put ne strudi jako putnika, i da oni
školani samo naprednuj va Nauke, ky s' pričet-
ka ne pustese prestrassiti od teskojih istega
Nauka.

A danasni dan budući velika himbe-
nost i prevara ovega sveta, nijedan ne more
taiti, da ni potrebno učiti se dobro stat i
pissat Jezik materin, a ki pak s' pomoćju
ovega ima prigodu navaditi italianski,
lagje dobiti chie kruh za svoje življenje.

Ovo kratko skazanje zadostaje mislim,
brez drugoga preporučenja, za biti prijat

s' opertemi rukami, i s' vesselim serđcem ovi
moj prvi Trud.

To ja samo xelim za moju platchju.

NIKULA BELLINICH.

A sada pogledajmo malo va utrinju
te stare gramatike. Pravo je čudo, kako je
naš Bellinić mogal od našega domačega za-
jika složiti one nazive, s kemi je prozval
razne dele od svoje gramatike. Najprvo go-
vori o „pravostenju“ „ko ući poznavat slova,
pissatjich, i prostat, i progovoriti ča je pisano“. Po njemu „italianski sajik ima dvaisset i
dve slova, a Ervati imaju još tri slova k,
x (č) y (dugo i)“.

Za tem govori od „pregovarajna“ (ta-
lijanski — pronunzia). „Ova će se“, naime
pronunzia“, lahko naućit od Mestra, bu-
dući (budući) da sto reguli nebi toliko ko-
ristne bile, koliko jedna beseda, jedan glas
Mestrov; nistar ne magne (manje) potrebno
je znat, da ghi, ghe se sgovara kako h e r-
vatski itd. Još je čudnovatije, kako on
nazivlje deli govora, ale pak kako on piše:
„govorenja“. Teh je deli devet, a zovu se:
1. Cljen (articolo). 2. Ime. 3. Namestomaena.
4. Ghlol. 5. Prejastie (Participio). 6. Nareje
(Adverbio). 7. Predlog. 8. Xavez i 9. Meju-
klad (Interjeziona). Adjektivi su mu „imena

priložena“. Deklinacije zove „spejanje“ va
spol „rod“ i „narod“. „Sve imena mogu imati
mej sobbn jednu kakovu takovu priliku va
trih skalineeh: bogat — bogateji — naj-
bogatiji. I to se po njem zovu: Tri kolena
prilikovanja“.

Za glagol piše, da „skazuje vreme va
kem jese jedna stvar pripetila“. Ti glagoli
on deli na „delavne“, na „stradateljne“ i
na „srednje“. Tu smo našli ova „notu“:

„Va talianskem avuto ustane i va
xenskemu rodu. Ali va hervatskem za-
jiku se promegneva participij, xena reča ja
sam imela, ho avuto; moji Brati su imeli
celi del, a sestri nisu imele akone polovica“.

Glagoljska vremena se po njemu zovu:
„Vreme današnje“, „vreme časnje“, „vreme
prosacchie sloxeno“, vreme buducnie“. Puli
tega on pripominje, da „potreba je znat, da
hervatski zajik nima lego tri vremena“.

Knjižica je kako se more vidit dosta
stara, pak će našim prijateljem dobro prit,
ako vide ovde štampano nekoliko rečenic,
ke smo pobrali va spomenotj gramatike.

Na strane 11. čitamo „Ljubav prične
od samega sebbe“. „Ni lepsega Postara od
samega sebbe“. Na strane 14: „Od onega
čoveka, ky je lastivac, vaja se gledati, kako

srednjoj i zapadnoj Istre bil je zadužen do gerla pul talijanske gospodi.

Dug je sam posebe slabi drug i blaže njemu ki je prez duga. Ale ako pak moraš na dug plaćat velike interese, a dobitka imaš malo, onputa si upravo zateren. —

2. Kako Talijani gule našega kmeta.

Va srednjoj i zapadnoj Istre su do pred dvajsetak let samo Talijani posujevali istarskemu kmetu beći a kmet' njim je najviše puti moral plaćat do 20 i 30 po sto interesa. — Ki ne veruje neka gre pitat kmete va Pazinšćine i Porečšćine pak će sam videt, da je to sve prava istina. Kod posujevanja beći kmetu istarski su Talijani jakó šegavo delali. Kad bi kmet jenemu od njih prišal, pitat ga da mu posudi beći najprvo bi pernesal temu talijanskemu šintaru na dar al kopuna, al janca, al par piščeta, al ča drugoga a šegavi Talijan bi mu na to rekao: „Dragi moj kumpare, ja ču ti posudit beći ma sada nimam doma, triba da prideš do 15 dan“. Za petnajst dan je siromašni kmet opet prišal k šintaru i opet je pernesal čogodar al sira, al masla al peršut samo da gospodina Talijana razdobrovolji. Sad komac bi zel talijanski šintar našega kmeta v ruki. Storila bi se obligacija i intavolucijon, kmet bi se obligal plaćat na leto 15 do 20 po sto interesa, ne računajuć, da je već do tada svojemu šintaru dal toliko, koliko bi znašal interes za dve leta. Sada bi počela prava muka za kmeta: Prišlo bi naime vreme plaćat interesi. — Vino je morda i dosta dobro rodilo, nego kmet ga ni mogal na vreme prodat ni darovat a tako ni mogal ni interes platit. — Ala, hodi siromašni kmet opet k talijanskemu šintaru s kopunom pod pazuhom, i udri ga molit i prosit da ga počeka, dokle vino proda. Za nesreću vino se ni taj put ni moglo prodat a Talijan sili za interes, pak govori kmetu: „Ako nimaš beći, daj vino, ale ne počem biš ti otel, neg' po čem ču ja.“ Kmet ne bi znal se pomoć, pak bi dal Talijanu vino za interes, i to za pol onoliko, koliko bi bil drugde tokal. A kako da to sve ne bi bilo dosti Ta-

i od ognja. „S onemi ženami, ke od sveeh zlooo govore ne vaja se pacat“. „Jedan grešnik ky se obrati k Boggu, zadobije milost duha svetega, ka je xivot duscevnij“. Na strani 38: „Govorechi s' Bogon Dragi sinici! je umrla, i svi chemo umret“. „Ja čujem dobro, alli moji hlapei ne čuju malo fali niss“.

Na strani 51: „Daleko, dugo od tebe, dobro moje! nemorem ostati u miru“. „Chja od mladosti (destinstva) ljubil sam iskernju ovu declinnicu“. „Od neprijatelji nisse nfati niss dobrega“. „Od Boga su bili pedepsani Angeli oholi“. „Kod (puli) posteneh ljudi krepost je nvek na hvale“. Na strani 52: „Zada gnega (njega) jesse sakrila ona srmežljiva“. „Za urum od xenidbe se promene misli“. „Ne pristojemo muskem glavam gledat se mnogo na zercalo“. „Va knjigah se nahaja dobreeh i zlocesteh stvari“. „Verhu (na) zemlje ne moresse nachi prava cestlost“. „Pod nebom nima pokoja“. Na strani 53: „Koliko po moru, toliko po kraju strah je tati“. „Ali morate delati, ali hote s' Bogom“. „Premda Ivanova kchi je imela toliko Frajari (ljubi) za svim tim nisse ni dan danasni oxenila“. A na strani 57: Boxe daj! da bi mnogem prišlo na pamet za uocini Kaffo od pitomega kostagna“. — Sada nam Bellinić tumači, kako se dela kafé od kostanja. On piše: „Se zame koliko kemu drago suhoga

lijan bi ako bi samo mogal tužnega kmeta prevaril i na mere. — Siromašni kmet je tako propadal od leta do leta. Na svrhe ni mogal već plaćat nikako ni interes ni kapitala, pak mu je šintar sve prodal i hitil ga na cestu. To se je dogodilo ne jedanput, nego sto puti. — Tako su delali s kmetom istarski Talijani. —

3. Skrb naših ljudi da se kmetu pomore.

Prijatelji puka istarskega a na čelu njim dični naš Dr. Laginja, videli su valje, da će siromašni istarski kmet hervatskega ili slovenskega jezika propast posvema, ako se ga brzo ne oslobodi od talijanskeh pijavic. Dr. Laginja počel je valje razmišljat kako bi se moglo opraviti, da bi mogli oni kmeti, ki su zaduženi pul Talijani i ki plaćaju do 20 po sto interesa, dobit beći na mali interes za moć platit svoje šintare. — Zvelem trudom se je Dru Laginje posrećilo ustrojiti prvu istarsku Posujilnicu va Pule, koja je počela kmetom va Istre posudjevat na intavoluciju beći na samih 6 po sto interesa i tako, da more svaki kmet dug vraćati na male rate. — Čim je Dr. Laginja va Pule odperl prvu Istarsku Posujilnicu, počeli su Talijani vraga delat i pisat proti Laginje i Posujilnice. A zač pitamo mi? Samo za to, zač je siromašni kmet počel oslobadjat se od talijanske moći! I puk je spoznal velu korist od Posujilnice, tako da se je takoveh Posujilnic va kratko vreme od 8 let v Istre učinilo niš manje nego jedanaest. — I sami talijanski kmeti va Vodnjane (Dignano) spoznali su velu korist od Posujilnice, pak su prosili ne talijanskega deputata, nego baš našega Laginju, da on stori va Vodnjane jednu Posujilnicu za njih. I Laginja njim ju je ustanovil, a oni su mu jako zahvalni. — Ako ne verujete, hote va Vodnjan, pak pitajte tamo kega Talijana kega kmeta, i videt čete, da je to uprav tako, kako Vam mi govorimo. Ki je dakle prijatelj kmeta, on ki mu gleda kožu odret ali on ki mu gleda pomoć? Odgovorite vi izdajice, vi prodalice, vi prodanci!

kostagna, se zlupi, se stucce na buknicchi, poparsci (poprži), se zamelje i stavi kuhat kako amerikansko kaffe. Ovako pripravljeno, najme jutrom s malom mlaka i cukara nam daje dobru hranu bez nasakodit nasem zdravlju“. A lep je svršetak njegove gramatike. On piše: Pecneli smo u ime Boxe. Sversimo tulikajse, hvalechi gnegovo presveto Ime. Uffamse u Boga! da ovi kratki Nauk bitičie koristan svem onem, ky xele navaditi se italijanski jezik“. Zadrnje su pak besedi: „Bog s Vami Lovre dragi! potrebno će bit već puti prostati ovu Gramatiku“.

Tako je vidite pred 100 let pisal Nikola Bellinić, ki je bil rojen i zgojen va Lovrane. Koliko prvo gledat čemo, da naše prijatelje upoznamo s tim učenin čovjekom. Mi opetujemo svim, ki bi hteli videt tu gramatiku na svoje oči i osvjedočit se o istini ovoga ča smo mi napisali, moru prit va uredništvo našega lista, i tu će ju moć po volji razgledat. Koliko je nam poznato, jedna se takova knjizica nahodi i va Lovrane puli gosp Emilija pl. Persića, a za sjegurno će bit ka i drugde, ako ju nisu spalili novoporečeni Talijani, da s tim sakriju svoju sramotu.

Izbori u Klani.

Čujemo da je kapitanat odgovoril na rekurs, kega su bili storili neki Klanjci proti odluke občinskog odbora za reklame, pak da sad ni već zapreke da se izbori za posebnu občinsku administraciju va Klanjo odbave. Izbori te bit dakle do ki ta dan.

Preporučamo našim verlim Klanjcem, da se kod ovih izbora ne osramote. Neka se slože i dogovore, pak složno neka izberu svoje ljude! Neka za Boga ne biraju nijednog „mačka“, keh je i tako malo va Klani, al bi i ono malo njih znalo komun grebst, da ih se pusti do njega. Ki su to, jih poznate došad. Poznate jih, kako komunu plaćaju, ča mu duguju. Kako bi sikli a da ne plate takse? Kako su najbolje komunale prigradili a zato komunu ni solde platili? Kako se čine od komunata platit, ako ča komunu daju al učine? Onako „ala via“ bi rekal Franc!

A kaj bi pak dilali, da jim date uzdi v ruke? Gledajte dakle Klanjci kaj delate. Neziberajte nikoga, ki se je pul zadnje popišije zapisal da govori drugačije nego govorite vi, a to za volju smradne Krstičeve nauke. Oni ne gređu po pravem pute. Oni bi Vas Talijanom zručili na milost i nemilost. Kaj će nama Talijani va Klanjo? Neka Talijani gređu v Italiju! Budite svoji! Izberite radje zadnjega kmeta klanjskega, samo da je čovik i čist od mačje natruhe. Neka Vam Bog Vaš izbor blagoslovi na korist Vašu i Vaše občine, samo složno napred! To Vam sporučuje ovom prilikom za Vas dobromisleći Suobćinar.

Dopisi.

Iz Kastavščine. Ča čereć imet pravega zastupnika. Mane i puno njim va Kastavščine bilo je pasanega leta ubito blago, da mi prostite prasci; zač se je negde pokazala kuga na njih, pak je zakon takov, da se moraju zaklat svi oni, ki su bili va onoj jate, va koj je bil on kučni prasac. Zakon je zakon, pak Bog, tu ni pomoći, a brižno blago ni krivo ni dužno prej dobi onako meršavo mora poginut. Ta ni bilo špeha ni kobasice, ni pešanje ni olit, a va kapuze — jušto kako da je bokunić kako-vega takovega mesa. Za blago sam, to znaju svi naši kmeti suho i sirovo špendal, pak mi se je srđce paralo od tuge, gledajuć kamo gre moja muka. Nego reklo mi se je, da ču va četiri tjedna po zakone bit plaćen, zač da je blago zdravo. Prodalo se je neč semo neč tamo, ale ne na moju korist, zač od mila nebiim ga bil po drugi put kupil ni pokusil ni ja, a ni nijedan va mojoj familiji. Pasalo je punih osam meseci i dosti sam koraki storil od Iruda do Pilata, da dobjem ti tužni krajcari, ni pol onega ča sam špendal pul sporove jami, — ma videl jih nisam, ni dobil niš. Potužil sam se najzada našemu jedinemu zastupniku va bečkem saboru, gospodinu Spinčiću, neka malo stvar zbudi na sabore va Beče, neka se vidi kako se ta zakon verši. I gospodin Spinčić, Bog mu daj zdravle, zbudil je kako sam čital va „Narodnem liste“, tu stvar na sjednice bečkega sabora od dneva 21. febrara ovega leta. Kad temu nebeše, ni pasalo za tem ni pet dan, pozvan sam bil od našega glavarstva, da storim kvintancu za beći, ki su mi hodili i to po ordine od kapitanata. Storil sam ju i najzada ti krvavi beći prijel. Al prijel jih nisam samo ja, lego prijelo jih je puno drugeh kmeti našega komunata. Morebit su već bili izplaćeni i kmeti od drugeh komunata, zač je gospodin Spinčić skerbel za sveh našeh va Istre. Ja sam to prijel ne za

niš, lego za pravo svoje, al sve mi se vidi, ča him bil najbërže još čekal, da ni gospodina Spinčića. On kmetaki sin pozna dobro potrebe i nevolje svojega puka. Pak još su neki hteli da ni njega nimamo! Pu marhe! Ča morebit Benati al Rizzi znaju ča nas tišć? Bi znali oni pretiskati nas, i samo ako bimo se mi pustili.

Ja ovo pišem zato, da se gosp. Spinčić, našemu zastupniku, najljepše zahvalim, a to ne samo va svoje ime, lego i va ime sveh oneh, ki su zajedno s manom ti kervavi naši krajcari prijeli, zač su mi mnogi od njih to narućili, i želim našemu zastupniku krepko zdravlje, a on će već znat svoje ljude ki su ga zibrali zastupat kako treba, i neka Bog dá takoveh zastupniki na svemu svetu svakom narodu, ki će da bude zastupan kako treba. Gospodin Lojzić Bog Vas živi!

Vaša neprodana domaćina.

Iz Lovrane. Pišu nam iz Lovrane na 18. marča 1901. Vaš Barba Tončić je malo previše zapustil naš Lovran. Već toliko vremena se ni odovje oglašil nanka da je od florencije obolel. — Buduć se dakle on ne oglašuje ča Vam ja povedat jednu novitad. Va lovranskoj „Fameja“ je zavladala tuga i žalost. — Pikaroba je već bil tri dni va hotel Virant a sada mu se je opet spraviti 21 dan nutar zač je va Trste bila poterjena sentenca voloskega suda. Zaradi tega je sva „Fameja“ in konfuzijon. Neznaju ča bi ni ča ne bi — Sve študiraju kako bi opravili da bi Pikaroba za te tri šetimani dali kumpuniju, da nebude sam, zač da ako bude moral biti tri šetimani nutre prez kumpunije, da će se upravo skoucat. — Kako se po Lovrane govori misli fameja prosit Pušinu, da bi on te tri šetimane Pikaroba kumpuniju delal. Veramente bi bili lepi par. Još se ni fameja liberala tega intriga prišla je već i druga nesreća. Zlo ne pride nikada samo. Prasau šetimanu je najme Blejamin hodil na Volosko. Kada se je zapolne vrtil, bil je tako žalostan i tužan toliko da ni plakal. Sve smo študirali i študirali ča mu se je to travinjalo a kad ti temu nebeše doznajemo od „Fameje“ da je Blejamin pod otažbom iliti pod akuzom per crimine di truffa i da će do ki dan bit proti njemu va Trste dibatimenat. Mi pitamo, zna za to c. k. direkcija pošta i telegrafa va Trste? Pisat ču Vam kako će finit ta dibatimenat. Sada Bog s Vami.

Iz Kučeli. Marč je pak mački pohajaju od vasi do vasi od kući do kući. — Svagdere ih vidiš kako i pejljare. — Sve se neč po tajno skupljaju i dogovaraju a najviše zahajaju k Pepiču i va mačju kulu. — Doznal sam pak da se kako vrag jade da su njihovi župani dole hićeni pak da štrologaju kako bi ih nazada stavili. Krstić da se spravlja va Poreč na juntu da bi onde opravil da budu odhićeni župani z Gornjega Rukavca s Kučeli i Zvončice opet postavni. — Nego će mu se dat! Kastavka občina je župane po zakone imenovala, pak nemore nijedan niš proti temu, ni juntu ni svi Talijani. Zgora Talijani i juntu je zakon, je cesarska vlada pak misliho, da cesarska vlada ka zakoni dela i potiruje nebi smela terpet da juntu va Poreče zakon pod nogi hita. —

Valjada je tem starem županom to županstvo puno nosilo kada se toliko brane pustit ga. —

Kada se niš ne dela i vavek po oštarijah pohajaju moraju i od nekuda i beći prihajat. Od zraka se ne da živet. Neka mački govore ča te, to mi nete z glavi znet. —

Iz Mošćenica. Gospodin urednik sve sam čekal, da će se ki drugi odavde ogiasit va „Narodnem liste“, ma zaludo sam čekal zato Vas prosim, da va naš dragi „Narodni list“ štampate ovo par besed iz Mošćenice. Pred jedno petnajst dan našlo se je jutro na nekeh mošćeničkeh kućah prikolano nekoliko plakati z napisom:

Eviva Bennati
M per Croati!
Eviva l'Istra italiana
Abbasso l'Anstria!
Eviva l'Italia
Eviva, Eviva, Eviva!

Zandarmerija mošenička je valja ti plakati eskvestrala i stvorila raport na kapitanat, pak čekamo ča će kapitanat storiti, da se najde on ki je to storil.

Dakle već smo va Mošeničah tako dugo prišli, da se piše i kriči: „abbasso l'Austria, eviva l'Italia“ Huncuti malo vredni ako vam ni dobro va Austrije hote v Italiju glad terpet. Pak još govore Talijani i njihov plaćenik Krstić, da bi Hrvatski Istru Istru prodat pod Hrvatsku. Vražji trubili! kako da neznamo, da su baš Hrvatski leta 1848. spasili naše cesarstvo. Lahko je Talijanom i izdajicam lagat kad je puk zapućen, ma kada bude puk oči odpru onputa će bit sakralobojke poterkanji. — Javljam Vam još, da se je odlučio ovo ustrojiti čitalnicu. Statuti su već pripravnji, da se ih pošalje va Trst. Kad bude ča novega ču Vam se javit.

Talijanske laži.

Puljski „Popolo Zuccone“ od 9. o. m. ima jedan dopis iz Voloskega va kem samemi laži napada va volosko-opatijsku občinu. Lažnjivi dopisnik „Popola“ piše, da je občina unela električno svetlo ko da puno košta a manje svete nego lampe od petrolija. Ako to ni laž, onputa ja neznam ča je. Talijanski lažnjivac bi po tem htel da su v Opatije, meste od kuri poznatem po celem svete, još ferali na petroloje. Se vidi da se boji svetla. (Neka gre va Poldovičinu konobu kade mu je pravo mesto! op. sl.)

Popolo Zuccone se jadi, da je občina učinila v Opatije občinski trg, ale „market“ ki da občine niš ne nosi, zač da vanjske ženske od „Apriano“ i „Piana“ (čaj pak to?) poradi partida nesmeju na markete niš prodavat, ča nezna kalabrez da va markete prodava više Talijani i mačak nego našeh. Nedemo spomenut nijednega nego samo Sukaču. — Još piše ta talijanski razbojnik, da je opatijski market prava štala. Vidite ga malo a? Čemu se svi furesti ki pridu v Opatiju poradi lepote čude, to je njemu štala. Segurno kad je va markete bil, je imel po svojoj navade jednu sakralobojku balotu ale žhoraju da mu se je činilo, da je va štale kamo on va istinu spada. Ta lažnjivi dopisnik piše, da je market prazan, da niš ne nosi komunnu. On zna dobro da laže ma laže svejedno a to je baš lopovski. — Jer je svaki dan va markete, zna da je skoro sve afitano, a mi znamo za seguro, da market nosi na leto najmanje 5000 krun, da se od tega plaćaju interesai na dug storen za market i del od kapitala tako da će market sam sebe platit. Ki ne veruje neka gre na občinu videt račun. Nego briga talijanskega briganta da mu mi dokažemo da laže. On računa, morda će se nač kakov makako ki će mi verovat pak mane je dosta! Svojem laži gre „Popolo Zuccone“ naprvo i govori da je občina Voloska g. Caru, kega da su Talijani s pomoću njihovoh prijateljai na governu va Trste stiralj v Voloske školi, davala nekakovu subvenciju na leto. — To je opet jedna sfacijana laž. Zač občina je davala g. Caru samo ono ča mu po zakone za kvarter gre, a to jako dobro zna dopisnik „Popola“ nego on laže samo da kega prevari. Temu patentanemu lažnjivcu ni pravo da občina ima komunjnskega dohtora, zač da ih je v Opatije 16. — Labinj, Zminj, Vodnjan, Motovna, Portole imaju svojega komunjnskega dohtora a jedna Opatija ga ka nima imet! Hod ča trubilo! ma biš mučal, da je duhtor jedan „regnicolo“ iz Kalabrije! Dokle ni bilo občinskega dohtora je trošila za njihovi posli, ki je obavljaj Dr. Ambrozij 1200 for. na leto a sada plaća 800 fdr. i ima svojega dohtora. — Zvrhu tega pak zakon sili občinu, da ima občinskega lečnika, ča i sam ta lažnjivac priznaje. Da občina nima lečnika bi kapitanat dal njoj ordin, da ga va mesec dan imenuje. Piše još da komunjnski duhtor ni dobar, a svi znamo da komunjnski duhtor ima više posla nego jedan po jednom svi duhtori v Opatiji i va Voloskem zač ga skoro svi zovu. Da ni vreden i dobar seguro ne bi ga svi zvali. — To lažnjivac zna ma svejedno laže. Ki laže je vre-

dan i krast govori pregovor. Takovemu daje običan v ruku! — Lažnjivac se jadi da se na Voloskem dela hervataska škola pak pita kamo će se prit s tem kurentom. — Sigurno nećemo prit kamo bi htel on i njegovi prijatelji ki kantaju po ceste: „benedetto il suolo d'Italia ove batte la tricolor“ i ki vriču: „eviva l'Istria veneta“ kako smo to od njih na svoje miš čuli. —

Na koncu svojga dopisa tuži se ta lažnjivac da su na sude Voloskem sami Hrvati, ča je laž. — Žal mu je da je na sude nekoliko impjegati, ki znaju hervataski a pukom govorit pak bi htel, da se povrti vreme kada se je na sude Voloskem sve govorilo i pisalo Talijanski i kada su lovranski Poper dlii govorili da imaju podesatariju i sud v rukah. A ja Pirija! „Passato il tempo che Alberto filava“, bi rekla jedna Talijanka na Voloskem.

Po teh lažeh sudite koliko je va našeh kalabrezeh poštenja. —

Ča piše „teta Jambrožija“.

Danas ču ju malo provat ščipat a „fulspic“ — a vapor — a letriko — samo da je brzo, brzo, da mi koliko prvo gre ča s pred nosa ona porkarija, ka se zove „teta Jambrožija“.

Krstić ča, da njegova „teta Jambrožija“ bude čista. To on piše va zadnoj „tete“. On preporuča svem svojem dopisnikom, da neka mu od sada unapred ne pišu porkarije, kako su to do sada delali, „aš da on neće da mu list bude zločestim primjerom, kako je to do sada bil“.

Bravo Krstić! Finalmente, da smo ga mi od „Narodnog lista“ zapeljali na pravi put. Tako od sada napred ne čemo već va „tete“ nač one porkarije z Baški, ne čemo već nutri nač ono od mehi od harmoniki i one druge grde besedi, radi kel nam se je već puti stumih nazidgnal. I tako ča od sada napred „teta Jambrožija“ svake subote prit vanka lepo počesana i opletena i va čistoj i kako sneg beloj stomanje. A to je svo zasluga naša, ki već nekoliko meseci Krstića vadimo, i na dobar put stavljamo. Kako vidimo, naše besede nisu bile glas vapijudce u pustinji. De resto, mi smo vavek govorili da je Krstić još mlad, pak da će se benj storit dok malo veći naraste. A jako je lepo ono, ča Krstić piše na kraju prvoga pisma. On piše: pustimo smrad smradu i dižmo se na oju visinu uljudbe do ke smrad ne more dopret“. Ča ni to morda lepo rečeno? Nego ja bim svakako rad videl oni paranki, ki bi kapaci dignut Krstića do „one visine uljudbe, do ke smrad ne more dopret“.

Krstić i pajaco E. P. Neki pajaco E. P. ki biva va Voloskom a ne v Reke, kako bi nam to otel dat popit Krstić, napisal je nekakovu „duhovito izradjena komediju“, va koj da preveć dira va poštenje žena i divojaka na Voloskem. To nam poveda sam Krstić, a Krstić nam još poveda da upravo zato on neće tu komediju štampat. Ale Bože moj, toliki riguardi od jednega Krstića. Naše vredne i poštene Hrvatske iz Voloskega misle, da ih nisu nikako zaslužile! One misle, da bi Krstić mogal slobodno štampat onu komediju. On je već do sada pisal proti tolikim poštemim ženam i divojkam, pak ča njim je naskodil? Koliko čemo mu puti još morat opetovat da on ne more avredit ni jednega, i koliko puti čemo mu još morat reć, da bi svakega smilovanja bil vreden on čovik ki bi se udostojal uredit se za ono ča Krstić pljuva. Toliko Krstiću, a pajaco E. P. neka čeka, nač čemo i za njega kakovu dobru prežicu.

Krstić — meštar prez diplomu. Njemu je vidite prva stvar podučavat puk za njegovo dobro duševno i tjelesno. Mi bimo rado znali, ko je to dobro duševno, za ko se Krstić skrbi. Za tjelesno ne čemo niš reć — zato se on, valja reć, dobro skrbi.

Da ne bi ako ne oni brodeti, kada su izbori. A da se Krstić zna i drugaije skrbit za tjelesno dobro svojega mačjega puka, to nam je pokazal i slučaj puli „Turak“.

Krstić se jadi da nisu njega storili za župana pul Matulj. Krstić pljuva zač od silnoga jada da ni njega katavaska raprezentanca storila za župana na Matuljah. I vapije: — Ja Kancelarija su storili za župana, onega Kancelarija — ki da je bil više puti kondunan. Ste ga čuli? To govori on — Krstić, ki je bil kondunan niš manje nego 9 puti i to sve rad, uvreda poštenja i prevare... Ja, a hote s njim govorit, i on će vam dokazevat, da je od svega čist kako rožica — inšoma una perla de omino.

Svaki cigan svoga konja hvali. Mi smo va zadnjem „Narodnem liste“ napisali, kako je Spinčić odbrusil va parlamente, da ako Bennati govori, da nisu bili va talijanski gimnazij va Pazine prijeti oni školani, ki nisu mogli napredovat na hervataskem — da je lažnjivac. Krstić je na to skočil kako da ga je neki ubol i valje je štampal va „tete“ list, ča ga je pisal junte — svojoj gospodarice — neki Mitis, direktur od talijanskega gimnazija. Ta Mitis ča ča ako ne hvalit svoju gimnaziju, kako je on va onem pisme va istinu i hvali. Pak to je i naravno — svaki cigan svoga konja hvali zač nebi i Mitis hvalil svoj trubasti gimnazij. Is tem misli Krstić, da će dokazat, da smo mi lagali? A povero mondo!

Krstić pita dekret: Va zadnoj „tete“ Krstić nam poručuje, da ni istina, ča mi govorimo, da su naime g. Spinčića povraćene sve one pravice, ke mu je činil žet on talijanski guvernatar Rinaldini. Krstić se tega boji, zač kuda bi onputa on z onolikimi laži, ke je prosul svojim mačkom proti gosp. Spinčiću. Za to on ne more nikako verovat, pak nas pita on dekret, o kem smo predzadnji put govorili. Dobro je. neka se samo stupi, mi čemo ga već poslužit, i to ako će Bog toliko preja, a za sada neka se potruđi pročitat „Picolo“ od 19. o. m. kade će nač tu stvar debele potvrdjenj.

A ono ča nam govori za duhtora Kafka, bolje bi storil, da muči; nismo mi njegovi zalupani mačić, da čemo tako lahko poverovat, da će se jedan duhtor Kafka udostojat govorit s jednim Krstićem, za kega je rekal Kunžiljer Fabiani, da bi za beči kapac storit i takovo delo, za ko se gre va peržnu.

Krstić i 1000 fforini. Krstić pozivlje g. doktora Stangera da neka mu reče, da ča je on va istinu pital 1000 fforini i Mi odgovaramo: Neka Krstić dokaže, da ni rekal puli istega gospodina ove besedi: — Neka mi Hrvatski daju 1000 fforini za moji dugi platit, pak ču valje pustit „teta Jambrožiju“, i delat ču za Hrvatske. To je jedno, a drugo: Pitamo malo mi, zašto ni Krstić odgovoril i na ono pismo, ko je on baš va ono vreme napisal dru. Stangeru, i ko smo mi već dva puta štampali va našem „Narodnem liste“? A ipak va onem pisme stoji napisano neć, ča prikazuje Krstića va isto tako grdem svetle, kako i omeh 1000 fforini, kel je pital, da mu ih Hrvatski daju za dugi platit. On va tem pisme, kega je napisal pred dva leta, dakle puno vremena za tem ča se je bil dal po prvi put v ruki Talijanom, on va tem pismu izkazuje g. dru Stangeru svoje izvorno čnstvo Hrvatske, i da ču mu „od danas biti prva i zadnja dužnost, da bude na korist našoj hervataskoj stvari“, i da ču mu biti brat po krvi i srdcu“. Ala neka zataji ako je vreden, da ni napisal to pismo. A ipak već to samo pismo dostatno bi bilo svakoj poštenoj stranke, svakemu postenemu partidu, da da — pitam proštenja — vritnjak onemu, ki ga je napisal. Talijani još nisu tega s Krstićem učinili a znate zač? Zato, zač nisu ni oni puno bolji od njega.

Školske taksi. Krstić blesga, da je posve u redu da se plaćaju školske taksi, i to zato, zač da je sada škol puno više nego ih je prvo bilo. Ma čini se, da je ta talijanska podrepnica pozabila, da je za svem tem, da je sada nekoliko škol više nego prvo, svako leto ontajalo va kase nekoliko tisuć fforini više, i to zato, nač kako su rasle potrebe od školi, tako su rasla i plaćila, zato i ni trebalo teh taksi, a da ih ni trebalo, vidimo iz tega, da i same talijanske občine proti njih protestuju.

Ali Benati i drugi kaporioni talijanski, ne iću drugo, nego kako bi a plaćili naš puk rovinasi. Nego da ni teh taksi, odkuda bi Talijani plaćali on nevoljni gimnazij va Pazine, kega su storili na despet našemu. A i da ni teh taksi, odkuda bi Talijani plaćali Krstića i njegovu „teta Jambrožiju“? Zato ja mislim, da bi naši ljudi bolje storili, da se za vavek odkrižaju od Talijani, ki njim tako razsijplju njihovu muku, nego da se tuže na išpetura od steuri, radi prevrelih plaćil. Nepotrebnji talijanski gimnazij va Pazinu košta puno, a tako i „teta Jambrožija“ a koliko pak Krstić. Naravno je da morajm bit i velika plaćila.

Tru va oku. Krstić pljuva, da je nam Purović trn u oku. Neka malo pita svoje prijetele od Opatijskega kazina, pak će videt kemu je Purović veći trn u oku, nam ale njim.

Konstantini. „Teta“ piše, da je Konstantini takov čovek, da bi se i Krstić mogal pred njim sakrit. Inšoma un grande omino. I „Teta“ nam preti: „Za nekoliko meseci čemo videt, ako čete biti kadri potamnit svetlost te luči, ku su nam draga braća z Pazina darovali“. „Svetlost luči“. — Ča mi ga je to? Morda je to poštovani nos „del grande omino“. — Valja reć, da mu se je počel dobrano „laščet“. Ale pak Krstić misli, da te do nekoliko meseci s Konstantinove glavi vsi vlasti past, pak da ču nam se onputa prikazat jedan takov „feral“, kega svetlost mi ne čemo moć potamnit.

Neka bude kako će, glavno je svakako to, da Krstić hvali Konstantina, a mi znamo po iskustvu, da kega Krstić hvali, mora bit najmanje „un grande omino“.

Krstićevi razgovori. „Teta“ donaha i po nekoliko razgovori, ki su tako bedasti, da ih ni sām Krstić ne pročita, nego ih strpa va „teta“ onakovi kakovi su. To su Vam duge gljinstini, ti razgovori, duge olita prez suga mi sustanci, makakade prvoga reda, šupe i prazne, kako je šupa i prazna sama „teta Jambrožija“. Va teh razgovoreh skupljen je obično Vaš smrad, ki se nakupi va Ambrozinkinoj „ville“ na Matuljah. Ti razgovori su Vam prava fonja. A vidite kakov je Krstić lileumjerac! Na prvog strane svoje „tete“ piše, da on ču da mu list bude čist, kako zlato, i da on ne ču napadat na poštenje žen i divojak, a kad tamo već na trećoj strane iste „tete“ va razgovore mej nekim Zvaneton i Toneton su vam napisane takove smradarje, ke je Krstić mogal pobrat samo va rečkoj gomile. I takov čovek bi još otel predikat moral!

Ča se je babe snilo, to se j' babe htlo. Krstić se čini pisat, tobože z Malega Lošinja, da se naš „Narodni list“ nigde ne čita, da ga „babe“ razkidaju i da ču jos malo moć navigat. Još je onde napisano, da neki kapitan Vidulin voli Krstićevu „teta“ o pol noći nego naš „Narodni list“ o polne. Mi to verujemo, zač, smo doznali, da ta dragi kapetan svaku noć o polnoći gre va jedno posehno mesto, kade mu „teta Jambrožija“ jako rabi. Zato ju on i voli o pol noći više nego naš list o polne. A ča se pak tiče našega lista, neka ta kapitan Zbrindulin stavi srce na mesto; nač ču list navigat još dugo i dugo. A da se pak naš list čita i čita, najbolje svjedoči to, da smo ga počeli štampavat po sameh 500 feji, dočim ih danas već štampamo 1500, a ko-

liko prvo morat ćemo povisiti i taj broj za naš list od svakuda pitaju. Ste čul, šior Zbrindululu!

Jakov z Bužeta: I on se je žbudit naš Jakov z Bužeta. On je bil epot Krvaški — ja krvaški je on bil, pak je videl da bi stara Krvaška htela poda se žet Dalmaciju i Istru — pak da bi onputa pal Jakov pod nogi od Majara. To je njega strah — vidite — to.

Čujete Jakove, štorite mi en piacer. Rečite Vašoj žene, ako ju imate, neka žame jedan šugaman ale tavijol, pak neka ga omoči va mržnu vodu i onpot neka vam ga ovije okoje glavi. Morda će vam bit koliko toliko bolje.

Barba Tončić.

Domaće vesti.

Osobna viest. Gospodin Franjo Siničić, koncipijent kod velenč. g. Dra. A. Stangera, odvjetnika u Voloskom, bio je unesen u listu odvjetečkih kandidata.

Koliko dura bol, ku se dobi va koludričkoj škola. — Piše nam otac od jednega otroka ovo: Imel sam moju malu jedno leto va koludričkoj škola. Va to samo jedno leto mi se je ta mala tako pokvarila i potaljančila, da ni za verovat. — Već je doma jedno celo leto, s njom se govori vavek hrvatski, više puti se ju i pokura a bome kada god i stepe, al to sve niš ne koristi, vavek njoj još zajik beži na talijanski, ako se pak najde s kojom prijateljicom ka hodi va tu školu to ti počnu talijanski blebetat, kako prave kapularice. — Da je tamo fabrika za potaljančevanje neka vam rabi za izgled, da sva deca ka tamo va školu hode, ali nemaška, ali hrvatska, ali slovenska po puteh ne govore nego talijanski.

Popišija u kastavskoj občini. U predražnjem našem broju donesli smo pregledni izkaz popiše puka kastavskoga od godine 1890. i 1900. Kako smo se nadali i kako smo mogli čati, onim smo ugodili mnogomu čitatelju iz one občine. Nego sada moramo u onom izkazu nešto izpraviti, pak neka tako izprave i naši čitatelji.

Občina Klana brojila je godine 1890. ukupno 970 duša, a u godini 1900. pak 921 dakle manje za 49 duša; isto tamo iznašao je u godini 1890. broj kuća 179, a godina 1900. pak 197, to će reć za 18 kuća više.

Osim ovoga neka se izpravi, da u Kastavskoj občini dodje oblo 84 žitelja na kvadratni klafter, a ne kako bilo rečeno samo 12 duša.

Polag ovoga valja izpraviti konačni sbroj ovako:

Prisutno je bilo u pridruženih občinah godine 1890. duša 2590. a god. 1900. duša 2614, tako da je celokupna mjestna občina Kastav brojila 1890. god. 16476 duša, dočim ih 1900. godine brojila 17991. Kuća bilo je 1890. god. u pridruženih občinah 474, a god. 1900. poskoćio je njihov broj na 615, dakle za 41 više. Celokupna pak mjestna občina Kastav brojila je godine 1890. 2790 kuća dočim ih je god. 1900. imala 3186 dakle za 396 više.

Iz ovoga vidimo, da je prirast puka u Kastavčini u ovo zadnjih deset godina 14 stotina 91 duša, dočim u pridruženih občinah 24 duše, što čini za celu občinu Kastav (sa pridruženima) 15 stotina i 15 duša (1515). Broj kuća u občini poskoćio je za 396.

One pogreške uvukle su nam se u hitnji pak molimo naše čitatelje, da nam oproste. Ki fali? — čovek. —

Nesrećni Leprinčani. Čoveku se srcece kameni od tugi, kada promišlja, koliko zlo su neki naši ljudi navukli na se, i to samo zato ča nisu oteli poslušat svoje jedine prave prijatelje, ljude njihovog roda i jezika, ljude s kemi su zajedno zrasli kako prsti na ruke. Tako je ovi dni bil odsudjen opet jedan Strmičan i to zato, ča je proklinjal Hrvate i Boga. Za to svoje ružno ponašanje dobil je 15 dan peržuna, a kađe su stroški od pravde ke će morat plaćit?

A ča bi bilo još, da ga ni naš predobri gospodin kapelan Barbić onako lepo branil, i da mu ni opostili one grede uvrede, ke je ta nesrećni čovek proti njemu govoril? Ale za svim tim mane ga je žal, naš je čovek — naša krv, a žal mi ga je toliko više, jer znam, da se Talijani njegovoj nesreći veše. Talijani govore: — Dajmo mi samo svadjajmo ove ljude mej sobom — pak sve ča ih budemo više svadjali, to će se oni teže pomirit, a dok se ti ljudi ne pomire mi ćemo moć s njima lepo vladat. Tako misle Talijani — dapače oni to javno govore i pišu. — To bi morali jednaput za vavek zapametiť svi naši ljudi i skrbet malo više za se, a ne za drugeh z ognja kostañji zuimat. Bogu je plakati, kad se promisli koliko je onih nebegoh ljudi ki su se dali varat od Talijani, i ki su se od istih naluckani digli proti našim ljudem i proti svakomu, pak sada moraju trpet za svoje nesrećne dela. Tako je Kašić Josip odsudjen na četiri meseca težke tamaće, njegov sin na 2 meseca, Žiganto Josip Smit na 3 meseca, Mender Ivan na 15 dan, Dobrec Anton Jelić na 6 tjedna, Andrečić Josip na 5 tjedna. Ti su svi bili kažnjeni radi smutnje, ča su ju delali pul zadnjih izbora. A ni to ni još sve. Još su bili kaštigani za uvredi proti Hrvatom Dobrec Josip (Joža sudac od Tm-pičić) na više krun multe, pak Dujmić Marija na 7 dan peržuna, Korić Ivan Lovrančić na 15 dan. Mi još jednaput postavljamo tim nesrećnim ljudem na dušu: Ljudi božji, dajte opamete se već jednaput, i odkrižajte se od sotoni paklene, odkrižajte se od Krstića i od Talijana, stavite svoje srce u mir, zač samo va miru božjem nadat se je, da će prvost sreća i blagostanje.

Kako se tinjanski Kalabrezi skrbe za Fritaju! Ove dneve su tinjanski mački posedali po kantunih, da vide odkuda će njihov „veliki mačak“ prit. Ali niga i niga! Najzada im je naš Više Krstić-Štrigo rekal: „Ste bedasti, da će on prit samo, kad drugde ima posla. Pak tu je malo mačkic. On je sigurno va Pazine ali va Poreče. Bravo ti imaš pravo rekal mi je kancelist (socialist) iz Vitasi. „Cul sam, da je neki dan va i Kanfanare i da je držal fulminantan govor“. Ča su mu s fulminanti svetili, kad je govoril? — pital je Blaž, sin od onega, ki za par soldi gliste ji. — Ne, nego da je lipo govorio — reče kancelist. — Trudan će bit trudan — reče Krstić-Štrigo. — bil je i va Pazinu. Tamo je dosta tega blaga, pak se strudil. Govore, da su ga nosili. Ča da ni mogal na nogah stat? A ki ga je nosil — pital je mačkic Nin. A da je brat budućega podeštata Voloskega. A vidite — rekal je Jakov Namazani — kako našega Mačka časte, da ga i doktori po plešu nose. Ala valje gren povedat našemu Lešiju — rekal je brvni mačkic Nin. Na to su se svi rastekli. Još neč! Čuje se, da te se ovi dni prikolat na tinjanski zidi ovi Aviz od prodaje na inkant. „Mački Mačkom! po onoj „Svoji k svojim“.

Vice Krstić-Štrigo prodava kućni nemir. Oženjen udovac: Kravut i telicu*.)

Pišakantoni: Medežiju za kale. Clo Franc: Apetit i duge (duge).

Jakov Namazani: Pamet. Socialist iz Vitasi: Peržonerski jačnik (i to iz Rovinja).

Nin: Lenobiju na veliko. Matuljski Krstić: Hrvatski zajik na malo.

Firme su (veoma) solidne. Preporučamo ih slavni mackom!

Metla.

Ki plaća „Tetu Jambrožiju“. Mi smo s pismom od provincijalnega kapitana Campitelli dokazali, da Talijani plaćaju Krstiću „Tetu Jambrožiju“. Sada doznajemo, da se Talijani ne fidaju poslat beći za štampat „Mačju“ v ruke Krstiću, nego da šilju beći u ruke doktora Constantina a on da ih pošalje tiskane P. Battara u Reke. — Posebe pak Talijani plaćaju Krstića za njegovu smradno pisanje va gajusnoj „Tete Jambrožije“. — Pak još se neki čudi da tako piše!

*) Krava mu je ekvivalentna va Tratu. Dakle kravu ne!

3 heleri za družbu Sv. Cirila i Metodaja. I to da pokrje „deficit“, ki je nastal puli prodaji družbinih fulminanti tim ča je Krstić zabranil Brežanom kupovati ih. Istom prilikom daroval je za „Narodni list“ jednu krunu. Ala, ma se je lepo spametil! Bravo! Živio!

Za družbu Sv. Cirila i Metodaja 10 kruna kao harna uspomena velezaslužnom, blagopokojnom g. dru. Karlu Dukić mjesto vjenca na odru daruje obitelj Tomićić Viktora.

Talijanske provokacije na Vefoskem. Pasanu nedelju v noći bil je Krstić va Restaurant International pul Joškota na Voloskem. — Tamo je bilo sve puno mladić i starejih ljudi z Voloskega. Okolo desete uri prišal je tamo Krstić i počel se je z nekim mladić pravdat. Beseda na besedu borme prišlo je do baruti. (Kada je Krstić tu je vavek barufa! op. sl.) Kada je Krstić videl da je kaša dobro zamešana pobegal je z Internationala ča. Okol pol noći je opet prišal tamo i opet je prišlo do baruti. Krstić je na novo pobegal van a neki za njim. — Kad je videl, da bi ga mogal ki god malo počesat, šal je k Poldovice i počel je s Poldovičinim sinom zijat: Porci, jadrji, assassini Croati! Poldovičin Gušterle zel je pušku nakrcal ju je i šal je s Krstićem na cestu čekat da pridu oni ki su bili šil za Krstićem. — I Bog zna ča bi se bilo dogodilo da ni za sreću prišal policaj i zel Gušterle pušku. — S Krstićem i Gušterlom su bili i neki drugi talijanski ferkalasi, keh ćemo već obričit. — Govori se da je pul te kumeditje z jedne i z druge strani letelo kamene i da je bilo Poldovice jedno staklo razbijeno od sameh Talijani samo da moru oputa na naši ljudi krivnju hitit. — Da je ono ki god od našeh storil, mi bimo ga isto odsudili, premda se takovemu delu ne bismo ni najmanje čudili, zač znamo dobro, da je to škola od Talijani, ki su to isto neki dan storili va Kopre Benatiu, a va Bužete samemu sudcu. Ovih zadnjih je dapače Krstić va svojoj „tete“ još i pohvalil. Čudnovato je da Krstić prihaja provocirat ljude, na Volosko svojem: „Evris Benatti, Eviva Rizzi!“. Ča misli da našem ljudem ne teče krv po žilah? On straži z boksom, Nino od Rože i kolonelo z revolverom, Stirn štitelom Gušterle s puškom pak da se nete naši ljudi važgat. Mi preporučujemo kapitanatu da malo pazi ki nosi oružje i ki s njim straži zač drugačije će se dogodit još kakova vela nesreća. — Za Gušterla ki je skrivan pul c. k. geometra ćemo još govorit čim reče proti njemu sud svoju. — Sramotno je da su takovi ljudi va cesarskoj služba. — Nam se čini, da Krstić napoštu prihaja smutnju delat na Volosko samo da našu podeštariju va kumeditju stavi. — Za tem gredu on i podešta in erba. — Oni bi svakako hteli da kapitanat da Voloskoj občine orđin da mora zet još dva pulicaja a mi bimo ih morali plaćat.

Dokle bude kapitanat terpel, da Krstić prihaja na Volosko smutnju delat neće bit mira. Na koncu koneca nisu ni naši ljudi od mramora, nego od mesa i kosti. — Mi ćemo reć to: da jedan naš čovek gre va Poreč provocirat Talijane, kako Krstić i njegovi pajdaši provociraju nas na Voloskem i drugde veruje mi da bi ga Talijani zajedno razkročili. — Na primer ako pride va Poreč jedan naš kmet pak po građe hervatski samo govori velje ga Talijani stiražu z grada van. Ako ne verujete pitajte ljude ki su bili va Poreče. A mi ovde va svojoj kuće da imamo tapet da nas svaki smrad vredja i provocira? A jok! i sterpljenje ima svoju meru! Mi sve trpimo zač smo preveć dobri ljudi. Ki je pak preveć dobar je.

General Stirn opet neda mira. Na Josipovo imal je Stirn god. On je htel proslavit ga, onako kako on zna — s panarom jaje i s košom salati i s lavaduricom kompira. Ala, fraja popolo. Neka je, Bog mu blagoslovi. Pozval je k sebi Basalju, Menigeta z armonikom i još neke druge pak su pul njega drelu se, da je sve gmelo: „Van s Hervati, van s njimi, nećemo ih več. Kad se je

štufal doma, šal je z celum kompanijam i z armonikom va International k Joškota i tamo je počel opet vrišćat: „Van s Hervati“, „samo neka pridu, ako imaju kuraja“ i druge takove izazivne besedi. Na koncu se je Joško štufal i stiral ga je z lokandi ča. I za njegovu sreću, zač da ni onako brzo šal Bog zna ča bi mu se bilo dogodilo. Ako mu još ki god trbah razpara, pak će reć da su mu Hervati krivi. Ča nezna bit s mirom? On ki je ovamo prišal gol i nag i ki se je ovde puli nas komać malo obukal, sad nas domačeh tira ča! Ča ni to sramotno, a — recite malo svi pametni ljudi? Va Stirna čini mi se da je prišla vela objest, nego neka zna da Bog objestnih ljudi ne trpi, pak bi se moglo dogoditi da mu ta objest brzo pasa. U ostalom sve te smutnje ke se već od nekoliko dan dogadaju va našoj občine, reć bi da su prokćunane. Nego moremo već sada reć nekeć banditom, da se varaju, ako misle, da te nas čepat na udicu. A jok! Drugi put ćemo ako će Bog, ku više o tomu reć.

Vela nesreća v Reke. Čera dogodila se je va balance-doke na Bergudeh v Reke vela nesreća. Va dok bil je pred nekoliko dan zdignut jedan veli vapore inglezki. Budući da je vapore bil pretežak za dok, zvrnul se je za svem dokom. Jedan je smrtno a 6 laliko ranjeno. Za jednega se još nezna, kamo se je zgubil.

Broj 781.

Natječaj.

U izvršenju zaključka občinskog zastupstva u sjednici 16. novembra 1900 razpisuje se natječaj za jedno mjesto občinskoga redara ujedno ovrhovoditelja (eksekutora) sa plaćom godišnjih kruna 720, povrh toga za odielo godišnjih kruna 60, ukupno K. 780.

Molitelji neka podnesu podpisanomu redovite molbe sa krstnim listom, svjedočbom škole i obćinarstva, dobrog ponašanja uz dokaz da govore i pišu jezikom hrvatskim kao ovouredovnim i to do Uskrsa 7. aprila t. g.

Povrh opredjeljene plaće imenovani ima izgleda, da će primati, odučiti se imajuće pristojbe (postotke), prigodom utjerivanja občinskih dugova.

Prednost imaju oni, koji su bili vojnici i koji se izkažu, da imaju vlastitoga imetka, odnosno da mogu položiti kauciju do iznosa 400 kruna na koju išao bi interes 5%.

Traži se od molitelja, da je posve zdrav i krepak, okretan i uljudan.

Glavarevo občine
KASTAV, 19. marča 1901
obć. glavav:
Kazimir Jelusić s. r.

Slavnom občinstvu, osobito kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom preporuča se
Jure Hegediš,

Volosko br. 74. Via-A-via „Villo Smid“ slikar.

I istarska
radiomica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. obćinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje rasprodaje na veliko. Naruče po mjeri izvadaju se točno i solidno.

Umjerene cijene. Bez konkurencije.
Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).